

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงกีฬาตามความต้องการของนักท่องเที่ยว ในจังหวัดชลบุรี*

GUIDELINES FOR THE DEVELOPMENT OF SPORTS TOURISM IN CHON BURI PROVINCE BASED ON TOURISTS' NEEDS

สมลักษณ์ สุทธิประภา*, ปัทมทิญา สิงห์คราม

Somlak Suttiprapa*, Patantiya Singgram

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตชลบุรี ชลบุรี ประเทศไทย

Faculty of Liberal Arts, Thailand National Sports University Chon Buri, Campus, Thailand

*Corresponding author E-mail: Suttiprapa7896@hotmail.com

*Tel: 082-734-2855

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่มีต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว และเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวใน จังหวัดชลบุรี โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม การวิจัยเชิงปริมาณเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬา ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 210 คน โดยใช้การเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง ขณะที่การวิจัยเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 5 คน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมานด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 149.344$, $Sig. = .001$) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .886 และค่า Adjusted R Square เท่ากับ .780 แสดงว่าปัจจัยองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงกีฬาสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ร้อยละ 78.0 เมื่อพิจารณารายตัวแปร พบว่า ด้านที่พหุคูณอิทธิพลสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการเข้าถึง และด้านสิ่งดึงดูดใจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านกิจกรรมพบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ข้อเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงกีฬาประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ การวิเคราะห์บริบทและศักยภาพพื้นที่ การพัฒนาองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงกีฬา การบูรณาการความร่วมมือของทุกภาคส่วน การออกแบบผลิตภัณฑ์และเส้นทางท่องเที่ยว การพัฒนาอีเวนต์กีฬาและการตลาดเชิงกลยุทธ์ และการติดตามประเมินผลเพื่อความยั่งยืน

คำสำคัญ: ปัจจัยองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงกีฬา, ความต้องการของนักท่องเที่ยว, แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงกีฬา

Abstract

This research aimed to examine the influence of sports tourism components on tourists' needs for sports tourism in Chon Buri Province and to propose guidelines for sports tourism development in Chon Buri Province based on those needs. A mixed-methods approach was employed. The quantitative phase used a questionnaire to collect data from a sample of 210 Thai tourists who traveled to participate in sports-related activities in Chon Buri Province. The qualitative phase employed semi-structured interviews to collect data from five key informants. Quantitative data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and multiple regression analysis, while qualitative data were analyzed through content analysis. The hypothesis testing revealed that the tourism components of sports tourism in Chon Buri Province significantly influenced tourists' needs (Sig. = 0.001). The results of the multiple regression analysis showed that the multiple correlation coefficient (R) was .886 and the Adjusted R Square was .780, indicating that the tourism components could predict the dependent variable at 78 percent, with statistical significance at the 0.05 level. The guidelines for the development of sports tourism in Chon Buri Province based on tourists' needs consist of six stages: 1) analyzing the context and potential of the area, 2) developing the sports tourism components (5A's), 3) integrating management and collaboration, 4) integrating management and collaboration among all sectors, 5) developing sports events and 6) implementing strategic marketing, and monitoring, evaluation, and sustainable development.

Keywords: Sports Tourism Component Factors, Tourists' Needs, Guidelines For The Development of Sports Tourism

บทนำ

การท่องเที่ยวเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยมีหน่วยงานหลัก คือการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ได้กำหนดวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว ทั้งการพัฒนาตลาดเชิงรุก การยกระดับสินค้าและบริการ และการส่งเสริมการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ที่ตอบสนองพฤติกรรมนักท่องเที่ยวยุคใหม่ ซึ่งก่อนสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ประเทศไทยมีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติในระดับสูง โดยเฉพาะตลาดยุโรปและอเมริกาเหนือ สะท้อนถึงศักยภาพของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยในเวทีโลก แต่อย่างไรก็ตาม การแพร่ระบาดในช่วงปี พ.ศ. 2563 - 2564 ได้ส่งผลกระทบต่อเชิงโครงสร้างต่อระบบการท่องเที่ยวอย่างรุนแรง ทั้งด้านจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้ จึงเกิดความจำเป็นในการปรับกลยุทธ์สู่การท่องเที่ยวเชิงคุณภาพและรูปแบบที่สร้างมูลค่าเพิ่มมากขึ้น เช่น การท่องเที่ยวเชิงกีฬา เป็นต้น (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2566) ภายหลังจากเปิดประเทศในปี พ.ศ. 2565 ภาคการท่องเที่ยวไทยเริ่มฟื้นตัวอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ. 2565 มีนักท่องเที่ยวต่างชาติประมาณ 11 ล้านคน และเพิ่มขึ้นเป็นประมาณ 28 ล้านคนในปี พ.ศ. 2566 แนวโน้มในปี พ.ศ. 2567-2569 ยังคงเติบโตต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ (Quality Tourism) และการกระจายรายได้สู่ภูมิภาค ทั้งนี้พฤติกรรมนักท่องเที่ยวหลังยุค COVID-19 มีการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจน โดยให้ความสำคัญกับสุขภาพ ปลอดภัย

และประสบการณ์เฉพาะบุคคล ส่งผลให้รูปแบบกิจกรรมที่ผสมผสานการท่องเที่ยวกับการออกกำลังกาย เช่น งานวิ่งมาราธอน ไตรกีฬา และกิจกรรมกีฬากลางแจ้ง ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม แม้การท่องเที่ยวเชิงกีฬาจะสร้างประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม แต่การพัฒนาในหลายพื้นที่ยังขาดแนวทางเชิงระบบที่ตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวอย่างแท้จริง (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2568)

จากข้อมูลสถิติการท่องเที่ยว พบว่าจังหวัดชลบุรีมีแนวโน้มการเติบโตของจำนวนนักท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในช่วงหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ที่ภาคการท่องเที่ยวเริ่มฟื้นตัว (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2568) ซึ่งสอดคล้องกับแนวโน้มการท่องเที่ยวระดับโลกที่ชี้ให้เห็นว่าการท่องเที่ยวเชิงกีฬามีบทบาทสำคัญในการฟื้นฟูเศรษฐกิจของหลายประเทศ (Higham, J., 2005) นอกจากนี้ การพัฒนาเมืองกีฬายังสามารถช่วยส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่มีการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ และยกระดับศักยภาพของนักกีฬาและบุคลากรกีฬาไปสู่ระดับนานาชาติ (Weed, M. & Bull, C., 2009); (Hinch, T. & Higham, J., 2011) จังหวัดชลบุรี เป็นจังหวัดที่มีศักยภาพสูงด้านการท่องเที่ยว ทั้งในมิติของทรัพยากรธรรมชาติ โครงสร้างพื้นฐานและการคมนาคม โดยเฉพาะพื้นที่สำคัญ เช่น พัทยาและบางแสน ที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งจังหวัดชลบุรียังได้รับการผลักดันสู่การเป็นเมืองกีฬา ตามนโยบายของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และมีการจัดการแข่งขันกีฬามากหลายประเภท ทั้งระดับประเทศและนานาชาติ อย่างไรก็ตาม แม้จะมีความพร้อมด้านทรัพยากรและกิจกรรมกีฬา แต่ยังคงขาดข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงกีฬาในพื้นที่ รวมถึงแนวทางการพัฒนาอย่างเป็นระบบที่สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่น (สำนักงานสถิติจังหวัดชลบุรี, 2562); (Terrabkk, 2025) อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจังหวัดชลบุรีจะมีศักยภาพสูงในการพัฒนาเป็นเมืองกีฬา แต่ยังคงเผชิญกับข้อจำกัดเชิงโครงสร้างหลายประการ กล่าวคือ ความไม่เพียงพอของโครงสร้างพื้นฐานด้านกีฬาและสิ่งอำนวยความสะดวก ปัญหาการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและสถานที่จัดกิจกรรมกีฬา ซึ่งยังขาดการเชื่อมโยงด้านระบบคมนาคมขนส่งอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงมาตรฐานการบริการและความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวยังไม่สม่ำเสมอ ซึ่งปัจจัยดังกล่าวล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อความสำเร็จของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Higham, J., 2005); (Gibson, H. J., 1998) อีกทั้งยังพบว่าการบริหารจัดการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังขาดการบูรณาการ ส่งผลให้การพัฒนาเมืองกีฬาไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน (Weed, M. & Bull, C., 2009)

ดังนั้น ปัญหาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความไม่สมดุลระหว่าง “อุปสงค์ (Demand)” ที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง กับ “อุปทาน (Supply)” ที่ยังไม่สามารถรองรับได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดด้านการจัดการการท่องเที่ยวที่เน้นความสมดุลของทรัพยากรและความต้องการของตลาด (Hinch, T. & Higham, J., 2011) หากไม่ได้รับการแก้ไขอย่างเป็นระบบ อาจส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันของจังหวัดในระยะยาว จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง พบว่า งานวิจัยด้านการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในอดีตส่วนใหญ่มุ่งเน้นการศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬา และผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการจัดกิจกรรมกีฬา (Gibson, H. J., 1998); (Higham, J., 2005) ขณะที่งานวิจัยด้านการจัดการกีฬามักเน้นไปที่การบริหารจัดการแข่งขันหรือการพัฒนาเมืองกีฬาเป็นหลัก (Weed, M. & Bull, C., 2009)

ในบริบทของประเทศไทย งานวิจัยส่วนใหญ่ยังคงศึกษาในลักษณะแยกส่วน เช่น การศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว หรือการจัดการกิจกรรมกีฬาเฉพาะประเภท โดยยังขาดการศึกษาเชิงบูรณาการที่เชื่อมโยงองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนา “เมืองกีฬา” เข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ (นฤมล จันทร์เพ็ญ, 2563); (ศิริพร แสงสุวรรณ, 2565) โดยเฉพาะในกรณีของ จังหวัดชลบุรี ยังไม่ปรากฏงานวิจัยที่วิเคราะห์การพัฒนาเมืองกีฬาในลักษณะองค์รวม (Holistic Approach) ที่ครอบคลุมทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน การเข้าถึงศักยภาพของบุคลากร การบริหารจัดการ และการเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอของ Higham, J. ที่เน้นว่าการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงกีฬาควรใช้แนวทางแบบบูรณาการ ดังนั้น ช่องว่างทางความรู้ที่สำคัญของงานวิจัยนี้ คือ การขาดองค์ความรู้เชิงบูรณาการเกี่ยวกับการพัฒนาเมืองกีฬาในระดับจังหวัดที่

สามารถเชื่อมโยงระหว่างมิติด้านกีฬา การท่องเที่ยว โครงสร้างพื้นฐาน และการบริหารจัดการ เพื่อยกระดับสู่การเป็นศูนย์กลางกีฬาในระดับนานาชาติ (Weed, M. & Bull, C. , 2009); (Hinch, T. & Higham, J., 2011)

จากปัญหาและช่องว่างทางความรู้ดังกล่าว งานวิจัยนี้จึงมีความสำคัญทั้งในเชิงวิชาการและเชิงปฏิบัติ กล่าวคือ ในเชิงวิชาการ งานวิจัยนี้จะช่วยเติมเต็มองค์ความรู้ด้านการจัดการกีฬาและการท่องเที่ยวเชิงกีฬา โดยการพัฒนารอบแนวคิดการพัฒนาเมืองกีฬาแบบบูรณาการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Weed และ Bull ที่เสนอให้การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงกีฬาควรมีการบูรณาการหลายภาคส่วนเข้าด้วยกัน ในเชิงปฏิบัติ ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานสถิติแห่งชาติ และหน่วยงานด้านการท่องเที่ยวและการกีฬา เพื่อยกระดับโครงสร้างพื้นฐาน พัฒนาศักยภาพบุคลากร และปรับปรุงมาตรฐานการบริการให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2566) ดังนั้น การศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงกีฬาตามความต้องการของนักท่องเที่ยวในจังหวัดชลบุรี จึงมีความสำคัญในการเติมเต็มช่องว่างองค์ความรู้ และสนับสนุนการกำหนดกลยุทธ์เชิงพื้นที่ที่เหมาะสม ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และผู้จัดกิจกรรมกีฬา ในการออกแบบผลิตภัณฑ์และบริการที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของจังหวัด และส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงกีฬาอย่างยั่งยืน อันจะนำไปสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่มีต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวในจังหวัดชลบุรี
2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงกีฬาตามความต้องการของนักท่องเที่ยวในจังหวัดชลบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงกีฬาตามความต้องการของนักท่องเที่ยวในจังหวัดชลบุรี มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในจังหวัดชลบุรี ในช่วงปี พ.ศ. 2568 โดยผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 210 คน ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติขั้นสูงที่ระบุว่าควรมีก่อนกลุ่มตัวอย่างไม่น้อยกว่า 200 ตัวอย่าง เพื่อให้ผลการวิเคราะห์มีความเหมาะสมและน่าเชื่อถือ (Hair, J. F. et al., 2019)

ทั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายเป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมเชิงกีฬาโดยเฉพาะ ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีลักษณะเฉพาะและเข้าถึงได้ค่อนข้างยาก เช่น นักกีฬาหรือผู้เข้าร่วมกิจกรรมกีฬาในประเภทกีฬาต่าง ๆ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งผู้วิจัยเลือกใช้วิธีสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้หลักความน่าจะเป็นในการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (Non probability sample) ด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 5 คน ได้แก่ ตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐจากสำนักงานท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดชลบุรี จำนวน 2 คน นักวิชาการด้านการท่องเที่ยว จำนวน 1 คน นักวิชาการด้านกีฬา จำนวน 1 คน ตัวแทนจากภาคเอกชน จำนวน 1 คน โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ เป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำนโยบาย กลยุทธ์ แนวทางการพัฒนา ทางด้านการท่องเที่ยว การกีฬา และการท่องเที่ยวเชิงกีฬาและนันทนาการ เป็นต้น เนื่องจากประเด็นการวิจัยต้องการข้อมูลเฉพาะเจาะจงจากผู้ใกล้ชิด ผู้ที่สัมผัสกับปัญหาและผู้ที่เกี่ยวข้องเรื่องราวนั้นๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ต้องการและได้ข้อมูลมากที่สุด การกำหนดขนาด

กลุ่มเป้าหมายและความอึดตัวของข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 5 ท่าน โดยอ้างอิงแนวคิดของ Kuzel, A. J. และ Morse, J. M. ซึ่งระบุว่าการศึกษาเชิงคุณภาพที่มุ่งเน้นการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์เฉพาะด้าน (Kuzel, A. J., 1992); (Morse, J. M., 1994) จำนวน 5 ท่านถือเป็นเกณฑ์ที่เหมาะสมในการให้ข้อมูลที่มีความเข้มข้นและครอบคลุมประเด็นสำคัญในระยะเริ่มต้น โดยการเลือกจำนวนดังกล่าวไม่ได้มุ่งเน้นตัวแทนทางสถิติ แต่เน้นการบรรลุภาวะอึดตัวของข้อมูล (Data Saturation) และ ความสมบูรณ์ของเนื้อหา (Richness of Data) เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายทั้ง 5 ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวและกีฬาของจังหวัดชลบุรีโดยตรง ข้อมูลที่ได้รับจึงมีความละเอียด ลุ่มลึก และเพียงพอต่อการสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งมีคุณค่าทางวิชาการมากกว่าการเก็บข้อมูลในวงกว้างแต่ขาดความลึกซึ้งในเนื้อหา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกได้เป็น 2 ชุด ได้แก่

ชุดที่ 1 แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นมาตรวัดประมาณค่า (rating scale) ประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (5 point-Likert Scale) แบ่งเป็น 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในจังหวัดชลบุรี ประกอบด้วย 5 ด้าน ตอนที่ 3 เกี่ยวกับเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในจังหวัดชลบุรี ประกอบด้วย 5 ด้าน และตอนที่ 4 แบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended Question) จากนั้นนำไปหาคุณภาพเครื่องมือ โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องในการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหากับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 และหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค มีค่าเท่ากับ 0.87 (Cronbach, L. J, 1951)

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (semi-structured interview) โดยเป็นข้อคำถามเกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงกีฬาตามความต้องการของนักท่องเที่ยวในจังหวัดชลบุรี

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยกลุ่มตัวอย่างตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้เมื่อสุ่มกลุ่มตัวอย่างได้แล้ว ผู้วิจัยขอความร่วมมือในการทำวิจัยพร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยให้ทราบ และนำแบบสอบถามไปดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 210 ฉบับ โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ซึ่งผู้วิจัยได้ชี้แจงขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลแก่ผู้ช่วยวิจัยเป็นอย่างดี จึงรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างได้ 210 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 สำหรับการรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักด้วยตนเอง

สถิติที่ใช้ในการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ และได้กำหนดการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของปัจจัยองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในจังหวัดชลบุรี 5 ด้าน และความต้องการของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในจังหวัดชลบุรี 5 ด้าน
2. หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างของปัจจัยองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในจังหวัดชลบุรีและความต้องการของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในจังหวัดชลบุรี 5 ด้าน โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product-moment correlation coefficient)
3. วิเคราะห์ปัจจัยความต้องการของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในจังหวัดชลบุรี โดยวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัย

การศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงกีฬาตามความต้องการของนักท่องเที่ยวในจังหวัดชลบุรี มีผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์การแจกแจงของข้อมูล

การตรวจสอบการแจกแจงปกติของตัวชี้วัดที่ใช้ในการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างโดยพิจารณาค่าความเบ้และความโด่งต้องเข้าใกล้ศูนย์และต้องไม่มากกว่า 2.58 จากตารางพบว่า การแจกแจงของตัวแปรเป็นการแจกแจงปกติโดยมีค่าความเบ้สูงสุด เท่ากับ -0.963 และค่าความโด่งสูงสุด เท่ากับ -0.842 ซึ่งมีค่าใกล้เคียงศูนย์ แสดงว่ามีการแจกแจงปกติ (สุภมาส อังศุโชติ, สมถวิล วิจิตรวรรณ และรัชณีกุล ภิญญานานูวัฒน์, 2552)

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการแจกแจงข้อมูล

ตัวแปร	ค่าความเบ้ (Skewness)	ค่าความโด่ง (Kurtosis)
ปัจจัยองค์ประกอบการท่องเที่ยว (5A's)	0.444	0.104
ด้านสิ่งดึงดูดใจ	-0.742	-0.430
ด้านกิจกรรม	-0.601	-1.655
ด้านการเข้าถึง	-0.051	-1.740
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	-0.853	0.701
ด้านที่พัก	-0.807	-0.416
ความต้องการของนักท่องเที่ยว	-1.025	0.594
ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม	-1.013	-0.056
ด้านการชมกีฬา	-1.197	0.093
ด้านสิ่งแวดล้อมและประสบการณ์	-0.893	-0.258
ด้านการบริการสิ่งอำนวยความสะดวก	-0.698	-0.842
ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬา	-0.963	-0.237

จากตารางที่ 1 พบว่า ตัวแปรที่ศึกษา มีค่าความเบ้ (Skewness) อยู่ระหว่าง -1.197 ถึง 0.444 และค่าความโด่ง (Kurtosis) อยู่ระหว่าง -1.740 ถึง 0.701 ซึ่งค่าดังกล่าวอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ แสดงให้เห็นว่าตัวแปรมีการแจกแจงข้อมูลใกล้เคียงกับการแจกแจงแบบปกติ (Normal Distribution) ดังนั้น จึงมีความเหมาะสมที่จะนำข้อมูลไปใช้ในการวิเคราะห์ตัวแปรและการวิเคราะห์ทางสถิติเชิงอนุมานต่อไป

2. การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของปัจจัยองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงกีฬาและความต้องการของนักท่องเที่ยวในจังหวัดชลบุรี

ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 10 ตัวแปร พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมด 45 คู่ ซึ่งเป็นตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมดมีความสัมพันธ์กันและความสัมพันธ์ของทุกตัวแปรทุกคู่มีทิศทางเดียวกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเป็นความสัมพันธ์ทางบวก มีขนาดของความสัมพันธ์หรือสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.344** - 0.821** อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่รับ 0.01 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ พบว่า ตัวแปรสังเกตได้ทุกคู่มีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรสังเกตได้คู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด คือ สิ่งแวดล้อมและประสบการณ์กับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬา ค่า $r = 0.821$ สิ่งดึงดูดใจกับการเข้าถึง ค่า $r = 0.453$ แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทุกคู่ในภาพรวม พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทุกคู่ ส่วนใหญ่มีค่าไม่เกิน 0.85 ความสัมพันธ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าตัวแปรสังเกตได้มีระดับ

ความสัมพันธ์ไม่สูงมากนัก ไม่เกิดปัญหา Multicollinearity และตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมดอยู่บนองค์ประกอบร่วมกัน ดังนั้น มีความเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์ถดถอยเชิงซ้อน ดังภาพที่ 1

	A1	A2	A3	A4	A5	N1	N2	N3	N4	N5
A1	1									
A2	0.344**	1								
A3	0.453**	0.665**	1							
A4	0.441**	0.574**	0.624**	1						
A5	0.392**	0.605**	0.570**	0.659**	1					
N1	0.401**	0.454**	0.528**	0.563**	0.666**	1				
N2	0.389**	0.483**	0.521**	0.526**	0.575**	0.607**	1			
N3	0.545**	0.569**	0.625**	0.743**	0.665**	0.557**	0.501**	1		
N4	0.453**	0.558**	0.580*	0.678**	0.782**	0.590**	0.581**	0.815**	1	
N5	0.425**	0.511**	0.595**	0.798**	0.608**	0.562**	0.591**	0.821**	0.799**	1

ภาพที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้ในการวิจัย

3. ผลการทดสอบสมมติฐาน

ตารางที่ 2 สมมติฐานปัจจัยองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่มีอิทธิพลต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวในจังหวัดชลบุรี

ตัวแปร	B	Unstandardized Coefficients Std. Error	Standardized Coefficients Beta	t	Sig.
(Constant)	.762	.150		5.072	.001
1.ด้านสิ่งดึงดูดใจ	.101	.027	.142	3.787	.001
2.ด้านกิจกรรม	.003	.042	.004	0.078	.938
3.ด้านการเข้าถึง	.133	.039	.166	3.414	.001
4.ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	.248	.035	.341	7.084	.001
5.ด้านที่พัก	.281	.032	.414	8.835	.001

R = .886; R Square = .789; Adjust R Square = .780; R. Square Change = .785; Sig = .001; F = 149.344

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของปัจจัยองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่มีอิทธิพลต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวในจังหวัดชลบุรี จากผลการวิเคราะห์พบว่า แบบจำลองมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่า Sig. เท่ากับ .001 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และมีค่า F เท่ากับ 149.344 แสดงให้เห็นว่าแบบจำลองการถดถอยพหุคูณสามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามได้อย่างมีนัยสำคัญ

เมื่อพิจารณาค่าความสัมพันธ์ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) มีค่าเท่ากับ .886 และค่า Adjusted R Square เท่ากับ .780 แสดงว่า ปัจจัยองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงกีฬาสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ร้อยละ 78.0

เมื่อพิจารณาอิทธิพลของตัวแปรอิสระรายด้าน พบว่า ด้านที่พกมอิทธิพลต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงกีฬามากที่สุด ทั้งในรูปแบบคะแนนดิบ ($B = .281$) และคะแนนมาตรฐาน รองลงมา ได้แก่ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ($B = .248$) ด้านการเข้าถึง ($B = .133$) และด้านสิ่งดึงดูดใจ ($B = .101$) ซึ่งตัวแปรดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งหมด ในขณะที่ด้านกิจกรรมไม่พบว่ามีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($Sig. = .938$)

จากผลการวิเคราะห์สามารถเขียนสมการถดถอยพหุคูณในรูปแบบคะแนนดิบได้ดังนี้

$$\hat{Y} = .762 + .281(\text{ด้านที่พกม}) + .248(\text{ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก}) + .133(\text{ด้านการเข้าถึง}) + .101(\text{ด้านสิ่งดึงดูดใจ})$$

โดยสามารถอธิบายได้ว่า เมื่อควบคุมตัวแปรอื่นให้คงที่ หากคะแนนด้านที่พกมเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลให้ความต้องการของนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น 0.281 หน่วย ในขณะที่ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการเข้าถึง และด้านสิ่งดึงดูดใจ จะส่งผลให้ความต้องการเพิ่มขึ้น 0.248, 0.133 และ 0.101 หน่วย ตามลำดับ ส่วนด้านกิจกรรมไม่มีอิทธิพลต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อค้นพบใหม่เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงกีฬาตามความต้องการของนักท่องเที่ยวในจังหวัดชลบุรี

ข้อเสนอแนวทางในงานวิจัยนี้เป็นกระบวนการเชิงระบบโดยการนำ ผลการวิเคราะห์ (Content Analysis) ปัจจัยองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่มีอิทธิพลต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงกีฬาในจังหวัดชลบุรี ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้มาจากระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ และผลการสังเคราะห์ (Content Synthesis) ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้มาจากระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ มาการจัดหมวดหมู่และสร้างประเด็นหลัก ทำการเชื่อมโยงกับแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงกีฬา จากนั้นนำข้อค้นพบไปสู่ “กระบวนการพัฒนาเชิงระบบ” และการพัฒนาเป็นแนวทางเชิงกระบวนการ ซึ่งช่วยให้ข้อเสนอที่ได้มีทั้งสอดคล้องกับบริบทพื้นที่จังหวัดชลบุรีและมีความเข้มแข็งทางวิชาการ ประกอบด้วยกระบวนการ 6 ขั้นตอน ดังรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานการณ์และศักยภาพเชิงพื้นที่ (Situational and Potential Analysis)

เป็นการวิเคราะห์ทรัพยากรด้านการท่องเที่ยว กีฬา โครงสร้างพื้นฐาน และความพร้อมของพื้นที่พิจารณา นโยบายและทิศทางการพัฒนาระดับจังหวัดและประเทศ

วัตถุประสงค์

เพื่อประเมินจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัดของการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในจังหวัดชลบุรี

วิธีดำเนินการ

1. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากผลการถดถอยพหุ (Multiple Regression) เพื่อจัดลำดับความสำคัญของปัจจัย 5A's

2. สสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงกีฬา เช่น ชายหาด สนามกีฬา สนามกอล์ฟ เส้นทางวิ่งเทรล

3. วิเคราะห์พื้นที่หลัก เช่น พัทยา ศรีราชา และบางแสน

4. วิเคราะห์โครงสร้างพื้นฐาน การเข้าถึง และความพร้อมของผู้ประกอบการ

5. จัดทำ SWOT Analysis เชิงพื้นที่

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง

ได้ข้อมูลฐาน (Baseline Data) สำหรับกำหนดยุทธศาสตร์พัฒนาอย่างแม่นยำ

แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้

การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) หรือการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์แบบ SWOT แนวคิดเมืองกีฬา (Sports City Concept)

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงกีฬา (5A's) (Integrated 5A's Development)

เป็นการกำหนดยุทธศาสตร์ตามปัจจัย 5A's ที่มีอิทธิพลสูง เพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว (Attractions) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) ที่พักแรม (Accommodation) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities) ควรเชื่อมโยงองค์ประกอบให้เกิดประสบการณ์การท่องเที่ยวที่สมบูรณ์

วัตถุประสงค์

เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์พัฒนาที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงกีฬา

วิธีดำเนินการ

1. Attraction (แหล่งดึงดูดใจ) เช่น พัฒนากิจกรรมกีฬาชายหาด ไตรกีฬา วิ่งมาราธอน เทลล์ สร้าง Sport Event Calendar ประจำปี
2. Accessibility (การเข้าถึง) เช่น พัฒนาระบบขนส่งสาธารณะเชื่อมสนามแข่งขันกับแหล่งท่องเที่ยว ปรับปรุงป้ายสื่อสารหลายภาษา
3. Amenities (สิ่งอำนวยความสะดวก) เช่น ยกระดับที่พัก ร้านอาหาร ศูนย์บริการนักกีฬา ส่งเสริมมาตรฐาน Green Sport Event
4. Accommodation (ที่พัก) เช่น ส่งเสริม Sport-Friendly Hotel จัดแพ็คเกจพัก+กิจกรรมกีฬา
5. Activities (กิจกรรม) เช่น ออกแบบกิจกรรมทั้ง Participation และ Spectator พัฒนากิจกรรมเชิงประสบการณ์ (Experience-Based Tourism)

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง

ได้แผนยุทธศาสตร์เชิงบูรณาการที่สอดคล้องกับผลการวิจัย

แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้

กรอบแนวคิด 5A's (5A's Framework) หรืออาจใช้ว่า กรอบแนวคิดองค์ประกอบการท่องเที่ยว 5A's ในงานวิจัย แนวคิดประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว (Tourist Experience Concept) หรือแนวคิดประสบการณ์การท่องเที่ยว

ขั้นตอนที่ 3 บูรณาการการจัดการและความร่วมมือทุกภาคส่วน ((Integrated Stakeholder Management and Collaboration)

เป็นการประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน และองค์กรกีฬา การวางระบบการบริหารจัดการและบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจน

วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างกลไกความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน

วิธีดำเนินการ

จัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในระดับจังหวัด บูรณาการความร่วมมือระหว่าง การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย องค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ สร้าง Public-Private Partnership (PPP) จัดประชุมระดมความคิดเห็น (Focus Group)

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง

เกิดเครือข่ายการบริหารจัดการเชิงบูรณาการ

แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้

แนวคิดทฤษฎีผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder Theory) แนวทางการบริหารจัดการแบบบูรณาการ (Integrated Management Approach)

ขั้นตอนที่ 4 การออกแบบผลิตภัณฑ์และเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Product and Route Development)

การออกแบบผลิตภัณฑ์และเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงกีฬาเป็นกระบวนการแปลงผลการวิเคราะห์ความต้องการของนักท่องเที่ยว (Demand Analysis) และศักยภาพพื้นที่ (Supply Potential) ไปสู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์เชิงรูปธรรมที่สามารถจำหน่ายได้จริง (Marketable Products)

วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างความแตกต่างและมูลค่าเพิ่ม

วิธีดำเนินการ

ออกแบบ Sport Tourism Package เช่น Beach Sport Festival @ พัทยา Trail & Adventure Route @ ศรีราชาพัฒนา Sport Cluster บูรณาการกีฬากับวัฒนธรรม อาหาร และชุมชน

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง

เกิดผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่มีเอกลักษณ์จังหวัดชลบุรี

แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้

แนวคิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว (Tourism Product Development) แนวคิดการสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value Creation) แนวคิดคลัสเตอร์ (Cluster Development) แนวคิด Sportpreneur และ Creative Sport Event

ขั้นตอนที่ 5 พัฒนาอีเวนต์กีฬาและการตลาดเชิงกลยุทธ์ (Sports Event Development and Strategic Marketing)

เป็นการจัดอีเวนต์กีฬาอย่างต่อเนื่องตามปฏิทินกีฬา การสร้างแบรนด์และสื่อสารการตลาดให้ตรงกลุ่มเป้าหมาย

วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างการรับรู้และดึงดูดตลาดเป้าหมาย

วิธีดำเนินการ

กำหนดกลุ่มเป้าหมาย (Domestic / International Sport Tourists) ใช้ Digital Marketing เช่น Social Media, Influencer Sport พัฒนา Branding “Chonburi Sport Tourism Destination” จัดทำเว็บไซต์และแพลตฟอร์มของกิจกรรมกีฬา เข้าร่วมงาน Sport Expo ระดับประเทศและนานาชาติ

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง

เพิ่มจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมและรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงกีฬา

แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้

การบริหารจัดการอีเวนต์กีฬา (Sports Event Management) การสร้างตราสินค้าจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยว (Destination Branding)

ขั้นตอนที่ 6 ติดตาม ประเมินผล และพัฒนาอย่างยั่งยืน (Monitoring, Evaluation, and Sustainable Development)

เป็นการประเมินผลด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม การนำผลการประเมินไปปรับปรุงและพัฒนาต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์

เพื่อให้การพัฒนาเกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน

วิธีดำเนินการ

กำหนดตัวชี้วัด (KPI) เช่น จำนวนนักท่องเที่ยวเชิงกีฬา รายได้จากกิจกรรมกีฬา

ระดับความพึงพอใจใช้แบบประเมินหลังจัดกิจกรรม (Post-Event Evaluation) ประเมินผลกระทบด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ปรับปรุงแผนตามวงจร PDCA (Plan-Do-Check-Act) พัฒนาแนวทาง Green & Sustainable Sport Tourism

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง

เกิดระบบพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่มีความยั่งยืนและสามารถแข่งขันได้ในระยะยาว

แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้

การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism Development) แนวคิดฐานผลลัพธ์สามมิติ (Triple Bottom Line) หรือเรียกว่าแนวคิดฐานผลลัพธ์ ด้าน เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงกีฬาตามความต้องการของนักท่องเที่ยวในจังหวัดชลบุรี สามารถอภิปรายผลตามลำดับวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

จากผลวิเคราะห์อิทธิพลขององค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่มีต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวในจังหวัดชลบุรี พบว่า องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงกีฬามีอิทธิพลต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ‘05 (Sig = .001) โดยมีค่า Adjusted R² = .780 แสดงว่าสามารถอธิบายความแปรปรวนของความต้องการได้ร้อยละ 78 ผลดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิด event and destination competitiveness ของ Getz และ Page ที่ระบุว่าโครงสร้างพื้นฐานและบริการสนับสนุนมีผลต่อการรับรู้คุณค่าและความตั้งใจเดินทางของนักท่องเที่ยว (Getz, D. & Page, S. J. , 2016) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่พิกมีอิทธิพลสูงสุด รองลงมาคือสิ่งอำนวยความสะดวก การเข้าถึง สิ่งดึงดูดใจ สำหรับด้านกิจกรรมไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผลดังกล่าวสะท้อนว่า ในบริบทจังหวัดชลบุรีที่มีกิจกรรมกีฬาอยู่แล้ว ความแตกต่างเชิงการแข่งขันไม่ได้อยู่ที่ “กิจกรรม” แต่ขึ้นอยู่กับ “คุณภาพระบบสนับสนุน” ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (Perić, M., 2018) ที่ชี้ว่า ปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานมีผลต่อการรับรู้คุณค่าทางเศรษฐกิจและสังคมของกิจกรรมกีฬา (Perić, M., 2018) ในประเทศไทย การพัฒนาเมืองกีฬา (Sport City) จำเป็นต้องเน้นองค์ประกอบสนับสนุนมากกว่าการจัดกิจกรรมเพียงระยะสั้น ดังนั้น ผลการวิจัยครั้งนี้จึงสนับสนุนแนวคิดที่ว่า ความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงกีฬาในจังหวัดชลบุรีถูกขับเคลื่อนโดยโครงสร้างพื้นฐานและคุณภาพบริการเป็นหลัก (สมชาย รัตนกุล, 2564); (มนตรี พงษ์ไพบูลย์, 2566)

ดังนั้น ผลการวิจัยยืนยันว่าปัจจัยองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่มีอิทธิพลต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญ และสามารถอธิบายความแปรปรวนได้สูงถึง 78% ลำดับอิทธิพลที่พบคือ Accommodation > Amenities > Accessibility > Attraction > Activities สะท้อนว่าการพัฒนาเชิงโครงสร้างและการรองรับมีบทบาทสำคัญต่อการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงกีฬาในจังหวัดชลบุรี

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยพบว่า “ด้านที่พิก” มีอิทธิพลสูงสุดต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงกีฬาใน จังหวัดชลบุรี รองลงมาคือ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการเข้าถึง และด้านสิ่งดึงดูดใจ ดังนั้น จังหวัดควรกำหนดนโยบายพัฒนา “เมืองกีฬา” โดยมีกลไกเชิงบูรณาการที่ชัดเจน เช่น การจัดตั้งคณะกรรมการระดับจังหวัดและการบูรณาการงบประมาณร่วม ในเชิงปฏิบัติ ควรให้ความสำคัญเร่งด่วนกับการพัฒนามาตรฐานที่พักสำหรับนักกีฬา (Sport-Friendly Accommodation) ควบคู่กับการยกระดับสิ่งอำนวยความสะดวกและระบบการเข้าถึงให้เชื่อมโยงระหว่างสนามกีฬา ที่พัก และแหล่งท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพด้านการตลาด ควรมุ่งเน้นการพัฒนา “Sport City Branding” โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน เช่น กลุ่มนักวิ่งหรือผู้ชมกีฬา พร้อมทั้งจัดทำปฏิทินกิจกรรมกีฬาอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี เพื่อสร้างความต่อเนื่องของการเดินทางและเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป การศึกษารั้งต่อไปควรเพิ่มตัวแปร เช่น ภาพลักษณ์เมืองกีฬาและความภักดีของนักท่องเที่ยว รวมทั้งใช้วิธีวิจัยแบบผสม และขยายพื้นที่ศึกษาไปยังจังหวัดอื่น เพื่อเปรียบเทียบและพัฒนาแบบจำลองการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในระดับประเทศ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2566). รายงานภาวะเศรษฐกิจการท่องเที่ยว ปี 2566. เรียกใช้เมื่อ 20 ธันวาคม 2566 จาก <https://www.mots.go.th/news/category/581>
- _____. (2568). แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับล่าสุด. เรียกใช้เมื่อ 25 พฤษภาคม 2568 จาก <https://bit.ly/4rTWmbC>
- นฤมล จันทร์เพ็ญ. (2563). ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการออกแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมร่วมสมัย. วารสารศิลปวัฒนธรรมศึกษา, 14(2), 45-60.
- มนตรี พงษ์ไพบูลย์. (2566). การพัฒนาเมืองกีฬาเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. วารสารการจัดการกีฬาและนันทนาการ, 8(2), 45-60.
- ศิริพร แสงสุวรรณ. (2565). แนวทางการพัฒนาเมืองกีฬาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. วารสารการจัดการกีฬาและนันทนาการ, 7(1), 55-70.
- สมชาย รัตนกุล. (2564). แนวทางการพัฒนาเมืองกีฬาในประเทศไทย. วารสารวิทยาศาสตร์การกีฬา, 15(1), 12-25.
- สำนักงานสถิติจังหวัดชลบุรี. (2562). รายงานสถิติจังหวัดชลบุรี. ชลบุรี: สำนักงานสถิติจังหวัดชลบุรี.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2568). การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร พ.ศ. 2568. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*, 16(3), 297-334.
- Getz, D. & Page, S. J. . (2016). Progress and prospects for event tourism research. *Tourism Management*, 52, 593-631. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2015.03.007>.
- Gibson, H. J. (1998). Sport tourism: A critical analysis of research. *Sport Management Review*, 1(1), 45-76.
- Hair, J. F. et al. (2019). *Multivariate data analysis*. (8th ed.). Boston, MA: Cengage Learning.
- Higham, J. (2005). *Sport tourism destinations: Issues, opportunities and analysis*. Oxford: Elsevier Butterworth-Heinemann.
- Hinch, T. & Higham, J. (2011). *Sport tourism development*. (2nd ed.). Bristol: Channel View Publications.
- Kuzel, A. J. (1992). *Sampling in qualitative inquiry*. Newbury Park: Sage.
- Morse, J. M. (1994). *Designing funded qualitative research*. United States: Sage Publications, Inc.

- Perić, M. (2018). Estimating the perceived socio-economic impacts of hosting large-scale sport tourism events. *Social Sciences*, 7(10), 176. <https://doi.org/10.3390/socsci7100176>.
- Terrabkk. (2025). Tourism and urban development trends in Eastern Thailand. Retrieved June 15, 2025, from <https://www.terrabkk.com/en/articles/210001>
- Weed, M. & Bull, C. (2009). *Sports tourism: Participants, policy and providers*. (2nd ed.). Oxford: Butterworth-Heinemann.